

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Udrag fra Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 128. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700592877648/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

den, og jeg valgte derfor et Sted paa Opkjørselen, hvorfra jeg i 200 Alens Afstand kunde beherske Broen. Her lod jeg trække en Grav tversover Veien, og af det indvundne Grus dannedes et Brystværn med et Skydeskaar. Da Fruentimmerne paa Slottet hørte, at vi vilde forsvare os, kom de ilønde til og tilbød at arbejde. Eftersom vi formodt den stenede Grund manglede Jord, lod jeg dem fylde alle Slottets Sække med Sand og med Jord fra Haven; og dannede deraf paa Veiens høire Side en høj Dækning for det Tilfælde, at Fjenden besatte Vinbjerget, der dominerede os. Tilvenstre laa Egnen dybt nede under os. Den ene Kanon fra Museet lod jeg bringe ned til os, og da vi ikke havde Kartetscher, lod jeg i Hast forfærdige Poser fylde med Knapper og Smaasteen. Ved det ene af Bibliotheksvinduerne, der vendte mod Vinbjerget nordligt for os, lod jeg Jernstængerne bryde fra og anbragte inde i Stuen den anden Kanon. Til den havde jeg sex Kugler, og med Krudt vare vi temmelig vel forsynede. Foruden Alt dette havde hver af Steyermarkerne sin Riffel, og da jeg endelig efter nogle Timers anstrengt Arbeide oversaae det Hele og i den ensomme Egn fornam mig selv ligesom Chef paa et Skib, der ude paa Oceanet ventet Fjenden, som Herre over Liv og Død i en ærlig Sag, saa havde jeg den særegne, dybe Tilfredsstillelse, som kun den kan føle, der endelig engang i sit Liv føler sig stillet overfor en Opgave, som Natur og Drift kaldte ham til. Det var tillige saa besynderligt, at netop som jeg havde faaet vor Gaard igjen, skulde Ritmesteren leve op i mig, og flere Gange var det, som om jeg med mit indre Øie saa hans Ansigt og saa ham smile.

Kl. 7 blev det mørkt, og vi ventede i Spænding et Par timer uden at see eller høre Noget. Det var en ubehagelig Venten; Sindet svingede stadig frem og tilbage mellem det Heroiske eller Martiale, som behøvedes til at modstaae et Overfald, og Nedstemning ved Tanken om, at vi mulig havde gjort saa store Anstalter uden Grund. Men henved Kl. 9 hørte vi Lyd af mange Mennesker, der kom hurtig, men i skjodesløs, uregelmæssig Marche. Vi kunde ikke see dem; men da jeg efter Lyden formodede dem nær Broen, raabte jeg til dem. De syntes overraskede ved at blive anraabte fra et Sted nedenfor Slottet, og medens Alt blev stille hinsides Floden, hørte vi et Par Mennesker komme imod os. De spurgte, hvem der var paa Veien. Der blev svarret: Slottets Besætning. De sagde: »Vi vide, at Slottet ingen Besætning har; vi ere komne for at tage Museet og Bibliotheket i Besiddelse;

men enhver af Eder kan beholde sin private Eiendom.» Jeg svarede: »Vi have ingen Ret til at udlevere Eder Noget; gaae I over Broen, bliver der skudt paa Eder.» De vendte om, og et Øieblik efter begynde langs Floden en heftig Geværild, der var rettet mod Stedet, hvor vi stode; men de kunde ikke see os, og vi vare desuden godt dækkede. Da der i Løbet af et Kvarters Tid ikke blev svaret med et eneste Skud fra vor Side, troede de formodentlig, at vi vare dræbte eller havde trukket os tilbage, eller at der fra Først af kun var gjort et tomt Forsøg paa at skræmme dem, og ved Ilden fra deres egne Geværer, som de stadig vedbleve af afskyde, saae vi pludselig en mørk Masse bevæge sig over Broen. I samme Øieblik blev vor Kanon afskudt paa dem. Den sprang og dræbte en af Vore; men Virkningen paa Fjenden var kun desto større. En pludselig og uventet Decharge af en Kanon har i sig selv en overvældende Virkning paa uvante Folk; men Nattens Mørke og den forfærdelige Larm af vor Kanon, der formodentlig sprang af at være bleven for stærkt ladet, jog hele Skaren tilbage i vildeste Flugt, og Rædselen blev forøget ved, at adskillige af de Flygtende faldt paa Flugten og i Faldet kom til at afskyde deres Bøsser paa dem, som løb foran, saa at de selv overtog, hvad vi ikke formaade: Forfølgelsen. Men Nogen, der forstod sig paa Krig, var iblandt dem; thi efter en Stunds Forløb havde en Hob besat Vinbjerget og skjød derfra ned paa os, ikke blot med Kugler, men med Smaastene omvundne med Hamp for at stikke Ild paa Slottet. Vi havde Kanonen i Bibliotheksvinduet rettet paa Vinbjerget; men det var en hæsliig Opgave at afskyde den: hvis den sprang, vilde den rimeligvis sprænge baade Væg og Loft. Der var imidlertid ikke Andet at gøre end at vove Forsøget efter at have undersøgt Ladningen endnu engang – og det løb lykkeligt af. Kuglen traf formodentlig i de forholdsvis løse Stene, hvorpaa Vinbjergets Jord overalt hvilede, og gjorde det utilraadeligt for Fjenden at oppebie flere Skud. I den Overbevisning, at der ad uforklarlig Vei var kommet en Garnison til Slottet, trak man sig bort, og næste Dag var hele Landsbyen forladt. Næste Dag kom ogsaa et Compagni marcherende for at besætte Slottet og lade det Vigtigste af Samlingerne føre bort, og den commanderende Officier afgav en Rapport, der synes at have vakt nogen Opmærksomhed; thi der blev fra Hovedkvarteret affordret ogsaa mig en Beretning om det Passerede, og kort Tid efter fandt jeg mig udnævnt til Ridder af Jernkroneordenen med Tilladelse til at bære

Uniform og Felttegn som Officer i det Jægerregiment, hvortil mine ti Steyermarkere havde hørt. Jeg reiste til Mantua for at stedes til Tak-Audiens hos Keiseren; men inden min Uniform blev færdig – og den skulde jeg have paa – var Keiseren taget bort, og da jeg næste Gang var i samme By som han, nemlig i Venedig, havde han tabt Slaget ved Solferino, og en af hans Adjutanter mente, at det ikke var værdt for Øieblikket at minde H. Majestæt om Slottet i Sondrio, der nu var tabt tilligemed hele Provindsen. Iøvrigt var jeg ikke reist til Venedig netop for at opsøge Keiseren med min Tak, men paa Grund af et Saar, som jeg havde faaet i venstre Skulder hin Aften, og som jeg i Førstningen ikke havde endset. Jeg blev nødt til at ligge i nogen Tid og maatte derpaa Størstedelen af Sommeren bruge Sobade i Chioggia.

Jeg havde nu oplevet Noget og havde opnaaet en Æresbevisning af den Slags, jeg altid havde tørstet efter; men det gaar ofte i Livet saaledes, at naar man faaar det længe Eftertragtede, har det dog ikke ganske det Indhold eller den Form, som man egenlig havde ønsket, eller der er en Omstændighed knyttet til det, som berøver det en stor Del af dets Værd. Jeg satte meget mindre Pris paa Østerrigerne end paa deres Overvindere, Franskmandene. En Decoration givet af dem, som vare blevne overvundne ved Magenta og Solferino, syntes ikke at kunne gøre Krav paa at blive agtet udenfor Østerrigs Grændser, var ikke universal. Fra Først af fik jeg desuden Tilbøielighed til at skjule den, fordi jeg var i Venedig. I denne Stad vil Østerrigernes Herredømme aldrig synes berettiget. De kunne med deres Batailloner og Artilleri fylde Marcuspladsen og Piazzetta; men deres Fancie, Musik, Uniformer og Kanoner ville aldrig tage sig ud og aldrig unponere med krigersk, ridderlig Magt, men bestandig have noget Plebejisk ved sig, fordi Slavendens Physiognomi er uendelig ædlere end hendes Herres. De kunne trampe paa Havens Forhenværende Dronning – hver Lidelse gjør hende kun adeligere og yndefuldere i vore Øine. Det levende venetianske Folk kan have lidt skade i sin Afhængighed; men hvor en saadan Befolkning af store Døde skuer ned, hvor hvert Vindstød vifter i heroiske nationale Minder og tøner imod nationale Skjønhedsværker af den usædvanligste Art, der synes en fremmed Herre kan en tilfældig, brutal Gæst, hvem et Vindstød vil jage bort. Uagtet jeg havde kæmpet indenfor Ærens Encimærker, var det dog, som om jeg ikke havde nogen god Samvittighed, naar